

Länsstyrelsen
Örebro län

Hans Ljungkvist
Direkt: 019-19 39 02
hans.ljungkvist@t.lst.se
Fax: 019-19 30 10

BESLUT
2003-04-24

Dnr: 231-03725-1997

Enligt sändlista

**LÄNSSTYRELSENS I ÖREBRO LÄN BESLUT MED
FÖRESKRIFTER ANGÅENDE BILDANDE AV
NATURRESERVATET SKATVIKSGROTTORNA I HÄLLEFORS
KOMMUN**

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) den del av fastigheten Björskogsnäs 2:1 i Hällefors kommun, som framgår av bifogad beslutskarta, som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara Skatviksgrottorna.

Föreskrifter

För att tillgodose syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 § förordningen (1988:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet

Det är förbjudet att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets terrängformer eller dräneringsförhållanden
2. anlägga väg eller stig eller anordna upplag
3. dra fram mark- eller luftledning
4. uppföra byggnad eller annan anläggning

BESLUT
2003-04-24

Dnr: 231-03725-1997

5. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd samt att ta bort eller upparbeta döda stående eller liggande träd eller träddelar.

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för utförande av åtgärder som följer av fastställd skötselplan.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas tåla att följande åtgärder, enligt fastställd skötselplan, vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Rövning av skog som utförs vid behov för att underlätta reservatsområdets överblickbarhet
2. Anläggning av parkeringsplats dimensionerad för 2-3 personbilar
3. Uppsättning av en informationstavla
4. Utmärkning av naturreservatets yttergränser

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Det är förbjudet att

1. göra åverkan på geologiska formationer eller bortföra geologiskt material
2. göra åverkan på markytan
3. insamla eller på annat sätt skada växter som förekommer på eller i direkt anslutning till block eller berggrundsytor av urkalksten
4. göra upp eld

Enligt 7 kap. 30 § miljöbalken skall ordningsföreskrifterna gälla omedelbart, även om de överklagas.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., fastställer Länsstyrelsen den till beslutet fogade skötselplanen för naturreservatet.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Skatviksgrottorna
Län: Örebro län
Kommun: Hällefors
Församling: Grythyttan
Fastighet: Björskogsås 2:1
Lägesbeskrivning: 7 km SV om Grythyttans tätort
Ekonomiskt kartblad: 114 35
Areal: 1 hektar
Markägarkategori: Aktiebolag
Objektnummer: 18-02-108
Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

De geologiska formationerna är kända och uppmärksammade sedan lång tid tillbaka. I Länsstyrelsens *Naturvårdsöversikt – Örebro län* från 1984 bedöms de ha få motsvarigheter inom regionen. Karstgrottor överhuvudtaget finns bara på ett fåtal platser i länet och Skatviksgrottorna är särskilt vackra och väl utbildade. En detaljerad kartering utfördes genom Sveriges speleologförbund 1978.

Företrädare för markägaren Stora Enso AB framförde till Länsstyrelsen 1997 att området bör skyddas som naturminne vilket också var Länsstyrelsens uppfattning. Senare gjordes bedömningen att naturreservat är en mer lämplig skyddsform. Enligt miljöbalken får ett särpräglat naturföremål som behöver skyddas, förklaras som naturminne. Skatviksgrottorna bör ses som en sammansatt helhet med flera bevarandevärden bestående av geologiska formationer och processer, ett vattendrag och ett markområde med värdefull flora.

En överenskommelse träffades mellan Länsstyrelsen och Stora Enso AB 2001 om att området bör, genom beslut av Länsstyrelsen, förklaras som naturreservat.

SKÅLEN FÖR BESLUTET

Syftet med att förklara det aktuella området som naturreservat är att skydda en värdefull naturmiljö och en livsmiljö för skyddsvärda arter. Naturvärdena består framförallt av områdets geomorfologi och geologiska processer samt förekomsten av kalkkanknutna växtarter.

Skatviksgrottorna är fyra grottor utbildade i urkalksten. De är mellan 4 och 48 meter långa och 0,3- 1,0 meter höga. Genom två av grottorna rinner en bäck som även passerar en ravin med lodväggar av kalkklippor.

Grottorna har bildats genom så kallad karstvittring inom en del av ett större område med urkalksten. Karstvittring sker då ett kalkhaltigt berggrundsunderlag kommer i kontakt med syrerikt vatten. I normalfallet är det rinnande vatten som löser upp och borttransporterar eller omlagrar berggrundens innehåll av kalciumkarbonat. Med tiden bildas karaktäristiska formationer såsom utvidgade sprickbildningar, raviner, underjordiska bäcksystem, insjunkningar i marken, gångar och grottor med droppstenar m.m.

I det aktuella reservatsområdet har bergarten, topografin och hydrologin tillsammans orsakat typiska karstformationer av olika slag inom ett område på c:a en hektar. Mest påfallande är en överfördjupad bäckravin med valvformade väggar, grottor, underjordiska bäcklopp, fossila grottanlag, kalkblock och torra sänkor i fast berg orsakat av inrasningar. I ett grottavsnitt finns några små droppstenar i taket. Vittringen pågår oavbrutet med inslag av hastiga förlopp genom ras då grottavsnitt igenspärmas av kalkblock eller nya öppningar uppstår.

Det övre markplanet omkring bäckravinen har tidigare varit mer eller mindre öppen kulturmark. Nu finns en gles, medelgammal, björkdominerad blandskog på delvis torr mark. Inslaget av kalkkanknutna växter är påfallande med arter som skogstry, blåsippa, tibast, underviol samt den för regionen ovanliga ängsskärnan. På eller i anslutning till ytor av urkalksten finns även några ovanliga arter av mossor och lavar samt gaffelbräken och den för regionen sällsynta murrutan.

Genom att området förklaras som naturreservat erhålls ett långsiktigt skydd mot slitage och olika former av ingrepp som kan påverka de naturliga vittringsprocesserna eller skada de geologiska formationerna och vegetationen.

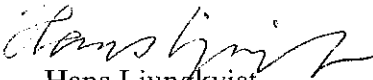
Detta beslut kan överklagas. (Se bilaga.)

Beslut i detta ärende har fattats av Länsstyrelsens styrelse. I beslutet deltog landshövding Gerd Engman jämte ledamöterna Sören Gunnarsson, Göran Arveståhl, Inger Högström-Westerling, Ewa-Leena Johansson, Margareta Karlsson, Sören Larsson, Massimo Montanari, Bo Rudolfsson, Mats Sjöström, Helena Vilhelmsson och Anna Ågerfalk

I den slutliga handläggningen av ärendet deltog naturvårdsdirektör Magnus Eklund, länsassessor Christina Hjulström samt föredraganden avdelningsdirektör Hans Ljungkvist.

Gerd Engman

Hans Ljungkvist

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET SKATVIKSGROTTORNA

Syftet med skötseln

De geologiska formationerna skall bevaras, oavsett deras ålder, samtidigt som de naturliga geologiska processerna tillåts verka ostörda av mänskliga ingrepp. Vegetationen med dess prägel av kalkkanknutna arter skall skyddas. Reservatet skall i lämplig omfattning göras tillgängligt och åskådligt för besökare.

Skötselåtgärder

En försiktig röjning av skogen på det översta markplanet skall utföras vid behov för att underlätta områdets överblickbarhet.

Anordningar för besökare

Parkeringsplats dimensionerad för 2-3 personbilar skall anläggas i nära anslutning till naturreservatet sydöstra del intill den enskilda väg som går genom området.

En informationstavla skall sättas upp vid parkeringsplatsen.

Gränsmarkeringar för naturreservatet skall anbringas enligt Naturvårdsverkets anvisningar (SIS 03 1522).

Beslutskarta för naturreservatet Skatviksgrottorna

